

Tehotná členská schôdza alebo ako obtiažné je prijať platné uznesenie? časť 1.

Paradoxne, v inom stave nemusí byť len žena v očakávaní, ale i schôdza členov družstva. Samozrejme, že máme na mysli mierne odlišný „iný stav“, ako mienený vyššie. Ide o to, že aj keď členská schôdza je orgánom stálym, ktorý nevzniká a nezaniká, ako sa často traduje, počas jeho existencie nastávajú vzácne okamihy, kedy je predsa len v trochu inom stave. Možno skôr hovorme o rozpore, kedy sa snád nad členmi družstva vznáša fluidum Atény, bohyně múdrosti a oni sú tak pripravení prijať rozhodnutia s veľkým R. Kedy tieto okamihy nastávajú v krátkosti pojednáme týmto článkom.

V prvom rade si radšej objasníme právnu podstatu členskej schôdzy. To, že ide o najvyšší orgán družstva a že na ňom prítomní členovia rozhodujú, objasňovať potrebné nie je. Sporným sa javí práve charakter daného orgánu, a to či ide o orgán stály, ktorý vzniká momentom vzniku družstva, alebo ide o orgán občasný, ktorý vzniká len ak sa zide v lehotách určených stanovami. Prečo tento legislatívny zmätok? Zákonná úprava totiž v súvislosti s členskou schôdzou hovorí o jej zvolaní, pričom dôsledkom takéhoto zvolania je zídienie sa členskej schôdzy. A to spôsobuje uvedené nedorozumenia. Je nanajvýš nepochybné, že členská schôdza je orgánom stálym. Je súčasťou triumvirátu obligatórnych orgánov družstva presne tak ako predstavenstvo a kontrolná komisia, pričom o posledných dvoch menovaných nie sú o ich stálosti charaktere pochybnosti.

Rozdiel medzi členskou schôdzou a zvyšnými orgánmi, z nami skúmaného hľadiska, je periodicitu, v ktorej sa členovia uvedených orgánov schádzajú, aby za podmienok definovaných zákonom a stanovami mohli vykonávať svoje mandáty a prijímať potrebné rozhodnutia. Ergo, členská schôdza ako taká sa ani nezvoláva, ani neschádza, to uvedené sa týka výlučne členov družstva, ktorí tvoria personálny substrát orgánu zvaného schôdza členov družstva. Len tam sú totiž v stave, kedy sú oprávnení a povinní prijať rozhodnutia. Keďže družstevná demokracia má svoje pevné zásady a pravidlá, ich

premietnutím do praxe sú aj formálne a procedurálne požiadavky na to, kedy členovia družstva sú spôsobilí kreirať svoje rozhodnutia. Je potrebné si uvedomiť, že v prípade typických právnych vzťahov k ich vzniku, zmene a zániku obvykle nedochádza bez slobodnej vôle účastníka takéhoto právneho vzťahu. Je samozrejme ťažko predstaviteľné, aby ktokoľvek kúpou nadobudol napríklad pozemok, bez výslovného súhlasu jeho vlastníka. Na druhej strane je potrebné uviesť, že členovia družstva môžu prijať také rozhodnutie, ktorým bude iný člen zaviazaný a bude povinný sa mu podriať aj proti svojej vôli a súhlasu. A práve to je prejavom družstevnej demokracie, ktorá je na druhej strane vyvážená práve spomínanými formálnymi a procedurálnymi požiadavkami na prijatie takého rozhodnutia.

Vzhľadom k početnosti týchto nárokov sa dnes sústreďme len na požiadavku uznášania-schopnosti členskej schôdzy. To je práve ten spomínaný „iný stav“ členskej schôdzy, vzácnymi okamihmi, kedy sú členovia prítomní na schôdzi spôsobilí prijímať rozhodnutia s dosahom nie len vo vzťahu k orgánom družstva, ale i k členom, či tretím osobám stojacim mimo družstva. Uvedme teda, že členovia družstva prítomní na schôdzi členov sú oprávnení prijať rozhodnutie len vtedy, ak je ich prítomná nadpolovičná väčšina počítaná zo všetkých členov družstva. Od tohto pravidla nie je možné sa odchýliť ani smerom nadol, či nahor. Je bez diskusie, že uvedená rigidnosť zákona spôsobuje komplikácie v družstvách so stabilizovanou vlastníckou štruktúrou, kde jeden či viacero členov disponujú majoritou hlasov, avšak uvedené pravidlo je jedným z kľúčových zásad družstevnej demokracie. Dnes však trochu prežitou a neorganicky zotrúvajúcou v komplexe ustanovení právnej úpravy družstiev, ktorá postupne, tak či onak konvenuje k princípom obchodných spoločností. Tento jav je však vidieť naprieč legislatívami všetkých krajín EÚ s výnimkou snád Portugalska. Je vhodné podotknúť, že inštitút uznášania-schopnosti valného zhromaždenia je dnes nepoznaným a nepoužívaným dokonca i v akciovej spoločnosti. A to už je čo povedať! Ale vráťme sa k nášmu družstvu.

Býva pravidlom, že spôsobilosť prijímať uznesenia sa počas schôdzovania členov skúma raz, a to pred samotným začatím členskej schôdzy podľa zoznamu účastníkov schôdzy. Zákon v otázke spôsobu a iných okolností zisťovania uznášania-schopnosti nám neposkytuje žiadne návody. V praxi družstiev je pravidelne vidieť prežitky dob minulých, kedy na skúmanie pod-

mienky uznášania-schopnosti si členovia kreuajú rôzne pomocné orgány, najčastejšie ich zväčša ako mandátová komisia. Tá nahliadnutím do zoznamu účastníkov schôdzy, nazývaným aj prezencia či listina prítomných zistí, či schôdza je alebo nie je uznášania-schopná. Ak mandátová komisia pozná kľúč na určenie uznášania-schopnosti (často je však usvedčená z opaku, keď sa uznášania-schopnosť odvíja od nadpolovičnej väčšiny hlasov) následne oznamuje osobe, ktorá vedie schôdzu, výsledok svojho bádania. Bez ohľadu na to, kto zisťuje takýmto spôsobom spôsobilosť schôdzy prijímať uznesenia je potrebné povedať, že takýmto spôsobom sa dá zistiť uznášania-schopnosť akurát k momentu ukončenia zápisu do zoznamu účastníkov schôdzy, čo je ešte pred samotným začatím schôdzy! Uvedené nič nevytvára o spôsobilosti činiť rozhodnutia k momentom, kedy je to kľúčové, a to je výlučne okamih prijímania, teda hlasovania o návrhoch uznesení k jednotlivým bodom programu členskej schôdzy. Zákonná dikcia je v tomto smere zrejmalá. Na platnosť uznesenia členskej schôdzy sa okrem iného vyžaduje prítomnosť nadpolovičnej väčšiny členov. Ak hovoríme o prítomnosti (prítomnosť je samozrejme obmedzená na miesto konania členskej schôdzy), potom ale máme na mysli reálnu fyzickú prítomnosť členov družstva či ich splnomocnených zástupcov, a to zdôrazňujeme výlučne k momentu hlasovania k návrhu uznesenia, nie pred samotným začatím členskej schôdzy, kedy svoju prítomnosť osvedčili zápisom do zoznamu účastníkov schôdzy. Nie je totiž vôbec vylúčené, aby sa po zápise do zoznamu účastníkov člen družstva následne schôdzy nezúčastnil, alebo sa zúčastnil otvorenia schôdzy a následne odišiel. A toto býva kľúčovým nepochopením problematiky uznášania-schopnosti schôdzy členov družstva.

Z uvedeného teda vyplýva nutnosť zisťovania uznášania-schopnosti pred hlasovaním o každom jednotlivom uznesení členskej schôdzy. Za predpokladu, že predsedajúci členskej schôdzy k uvedenému nedá pokyn, družstvo sa vystavuje reálnemu riziku, že v prípade žaloby o neplatnosť uznesenia schôdzy členov družstva bude prechádzať dôkazné bremeno o tvrdení neuznášania-schopnosti z navrhovateľa na družstvo samotné. Dôvodom prenosu tejto dôkaznej povinnosti na družstvo je totiž znemožnenie vykonania dôkazu o tvrdeniach v návrhu uvedených navrhovateľom, a to z dôvodu porušenia zákonných povinností na strane družstva.

Daniël J. Krátky

Právny expert - LawFarm, s.r.o.